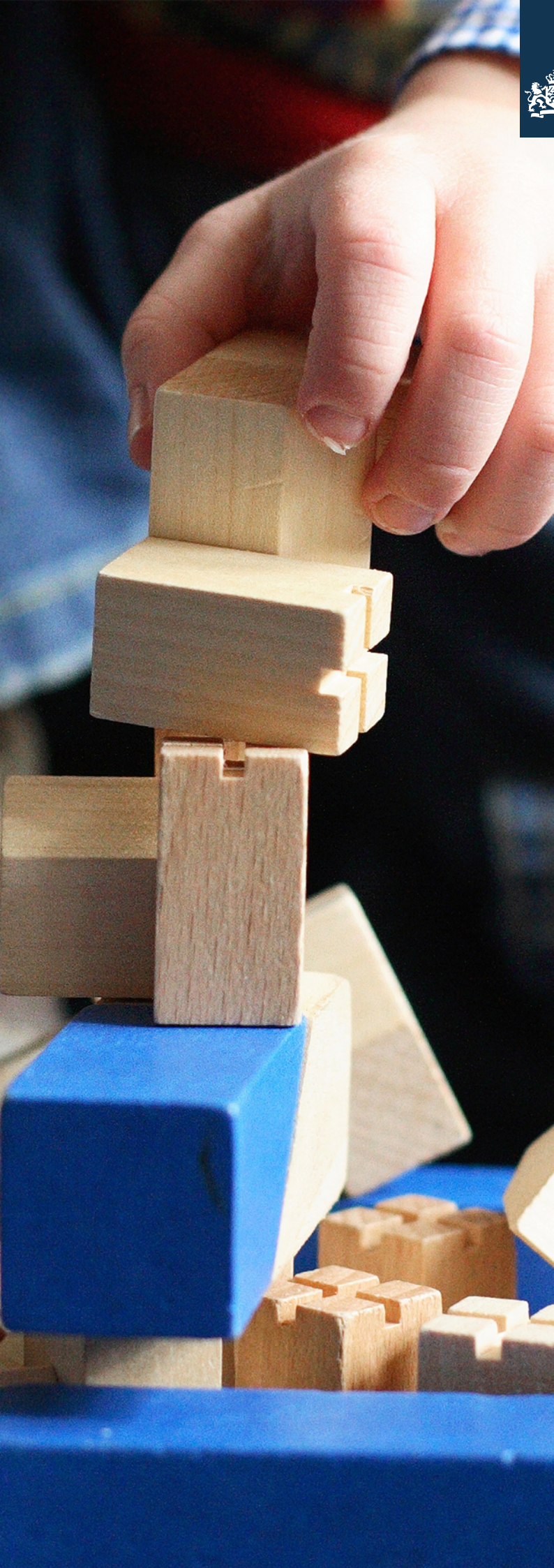

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Almere

Onderzoek gemeente

Rapport onderzoek naar vve en kinderopvang.

Datum vaststelling: 31 oktober 2018

Samenvatting

De gemeente Almere doet mee aan een pilotonderzoek. Het heet: Herijken toezicht voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang.

We beschrijven in dit rapport hoe de gemeente samenwerkt met de kinderopvangorganisaties, de schoolbesturen en de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) om de peuters en kleuters in de gemeente gelijke kansen te geven zich te ontwikkelen. Ook onderzoeken we of de gemeente Almere zich houdt aan de wetten die gaan over de kinderopvang en het onderwijs. Daarnaast hebben we enkele kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van de basisscholen onderzocht om te zien of zij voldoende kwaliteit bieden.

Beeld van de samenwerking aan kwaliteit van vve en kinderopvang binnen de gemeente

De gemeente Almere, de kinderopvangorganisaties en de schoolbesturen willen samen de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie en de kinderopvang vergroten. Daar hebben ze met elkaar ook afspraken over gemaakt. Niet alleen over hoe ze peuters en kleuters met een achterstand zo goed mogelijk ondersteunen zodat zij mee kunnen doen in groep 3 van het basisonderwijs. Maar ook hebben ze afspraken gemaakt over het samenwerken van de peuteropvang met groep 1 en 2 van de basisschool.

Dat samenwerken lukt best goed. De meeste betrokkenen zijn het er over eens: het is belangrijk om precies te weten wat we willen bereiken en hoe we dat moeten laten zien. Dan is de kans groter dat het in Almere steeds beter wordt voor peuters en kleuters met een achterstand. Alle partijen vinden wel dat de samenwerking nog verder ontwikkeld kan en moet worden. Ze vinden ook dat de gemeente soms meer de leiding kan nemen.

Wat gaat goed bij vve?

De gemeente heeft goede afspraken over welke peuters en kleuters vve nodig hebben. Ook zorgt ze er voor dat ouders de weg weten te vinden naar de peuteropvang. De gemeente zorgt er daarnaast voor dat er op de peuteropvang en in groep 1 en 2 zoveel mogelijk op zelfde manier wordt gewerkt, dat helpt bij de ontwikkeling van de kinderen. Als ouders hulp nodig hebben om hun kind te stimuleren in de

Gemeente: Almere

Gemeente nummer: 0034

OAB-budget gemeente 2017: € 4.433.440,20

Aantal houders in de gemeente zonder voorschoolse educatie: 82

Aantal houders in de gemeente met voorschoolse educatie: 25

Aantal kinderdagverblijven in de gemeente: 139

Aantal kinderdagverblijven met voorschoolse educatie in de gemeente: 52

Aantal kindplaatsen kinderopvang in de gemeente: 8758

Aantal schoolbesturen in de gemeente: 8

GGD-regio: GGD Flevoland

ontwikkeling, dan heeft de gemeente er voor gezorgd dat zij aan allerlei activiteiten kunnen meedoen.

Wat moet beter bij vve?

De gemeente voert haar taken prima uit.

Wat kan beter bij vve?

De gemeente kan soms nog duidelijker maken wat ze wil bereiken en daar ook de regie in nemen.

Vervolg

Het is niet nodig om herstelafspraken te maken met de gemeente.

Wat gaat goed bij kinderopvang?

De aanvragen worden in de gemeente Almere op tijd afgehandeld en geregistreerd. Ook zijn in de afgelopen jaren alle verplichte inspecties uitgevoerd binnen het kalenderjaar. Met de GGD worden aan het begin van het jaar afspraken gemaakt over de uit te voeren inspecties. Als de GGD op een locatie ziet dat niet aan de regels is voldaan, spreekt de gemeente de houder snel aan om het te verbeteren. De gemeente past daarbij het gemeentelijk handhavingsbeleid toe. Het Landelijk Register Kinderopvang wordt ingevuld en bijgehouden.

Wat moet beter bij kinderopvang?

De gemeente voert haar taken volgens de regels uit. Er is geen aanleiding om herstelafspraken te maken.

Wat kan beter bij kinderopvang?

Registervoering

Soms wordt een brief of een besluit niet in het systeem Gemeenschappelijke Inspectieruimte (GIR) opgenomen. Door gebrek aan capaciteit kan hier op dit moment nog onvoldoende op gestuurd worden.

Tijdigheid aanvragen

Het aandachtspunt wat onder Registervoering is genoemd, geldt ook voor het onderdeel Tijdigheid aanvragen.

Handhaving

De gemeente heeft lang een sanctiebeleid gehanteerd wat al een aantal jaren oud was. Het beleid is sinds juli 2018 weer actueel.

Vervolg

Het is niet nodig herstelafspraken te maken met de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet onderzoek	6
2.	Resultaten onderzoek op gemeenteniveau	10
3.	Kwaliteit van de locaties samengevat	21
4.	Samenwerken aan kwaliteit	29
5.	Reactie van de gemeente	37

1. Opzet onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs houdt zowel interbestuurlijk toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) als interbestuurlijk toezicht op kinderopvang. Ook zijn wij eerstelijns toezichthouder bij voorschoolse educatie op de kinderdagverblijven en vroegschoolse educatie in de groepen 1 en 2 van de basisscholen.

Wij onderzoeken een nieuwe werkwijze waarbij het gemeentelijk onderzoek vve wordt gecombineerd met het toezicht op de wettelijke taken van kinderopvang. Deze onderzoeken leiden tot een gecombineerd rapport, waarin we de bevindingen van zowel vve als kinderopvang opnemen. Het gehele onderzoek noemen we de pilot 'Herijken toezicht vve en kinderopvang'.

Naast de toetsing op de wettelijke voorwaarden schetsen we gemeentebreed een beeld van de visie, de sturing en het zicht op de kwaliteit van vve en kinderopvang. Daartoe voeren wij gesprekken met de betreffende beleidsambtenaren van de gemeente, een schoolbestuur/schoolbesturen, houder(s) van kinderopvang en de GGD. Dit onderdeel richten wij niet op toezicht, maar op het verkrijgen van inzicht. Wij doen dit ook om bij het College van BenW van de gemeente terug te leggen hoe de verschillende spelers in het veld aankijken tegen de kwaliteit van vve en kinderopvang.

Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van drie soorten onderzoeksvragen:

1. Zicht en sturing

- Wie heeft zicht en stuurt op de kwaliteit van vve en kinderopvang in de gemeente?
- Hoe vindt verantwoording plaats over de gerealiseerde kwaliteit?
- Hoe werken de partijen in de gemeente samen aan kwaliteit en kwaliteitsverbetering?

2. Samenwerking

- Wat is de relatie tussen de samenwerking in de gemeente en de kwaliteit van vve en kinderopvang op de locaties?

3. Wettelijke vereisten

- Voert de gemeente de taken uit rond vve en toezicht en handhaving kinderopvang?
- Voldoet het beleid aan de wettelijke bepalingen?
- Waar liggen de mogelijkheden voor verbetering?

De inspectie heeft dit pilot onderzoek uitgevoerd bij de gemeente Almere.

Werkwijze

Het onderzoek is voor vve uitgevoerd op twee niveaus: op gemeente en op locatieniveau. Het onderzoek is voor kinderopvang uitgevoerd op gemeente niveau. Hierna gaan we in op wat er precies onderzocht is en welke beoordeling of waardering wij daaraan toekennen.

Het onderzoekskader vve is te vinden op de website www.onderwijsinspectie.nl, Onderzoekskader 2017 po en vo.

Het waarderingskader kinderopvang is te vinden op de website www.onderwijsinspectie.nl, Waarderingskader kinderopvang 2014.

Bij het onderzoek naar vve gemeenten worden de volgende standaarden onderzocht.

Standaarden gemeente	Onderzocht
1. Gemeentelijk beleid	
1.1 Definitie doelgroepkind	•
1.2 Bereik	•
1.3 Toeleiding	•
1.4 Doorgaande lijn	•
1.5 Resultaten	•
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau	•
2. Vve beleidscontext	
2.1 Integraal vve-programma	•
2.2 Ouders	•
2.3 Externe zorg	•
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•
3. Vve condities	
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt	•
3.2 Er is een gemeentelijk vve-subsidiekader	•

Bij het onderzoek naar locaties van voor- en vroegscholen worden de volgende standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelp proces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Standaarden voor de vroegschool	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Bij het onderzoek naar gemeentelijk beleid voor kinderopvang worden de volgende criteria onderzocht.

Criteria gemeente	Onderzocht
Uitvoering wettelijke eisen	
1. Registervoering	•
2. Tijdigheid aanvragen	•
3. Uitvoering inspecties	•
4. Handhaving inspecties	•

Onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met sleutelfiguren in de gemeente. We hebben voor de gemeente gesproken met beleidsmedewerkers. Voor de voor- en vroegscholen spraken we met pedagogisch medewerkers, ouders, interne begeleiders, HBO-coaches en locatiemanagers en directieleden en hebben we verschillende activiteiten en lessen bezocht. Ook hebben we gesprekken gevoerd met partners die in de gemeente werken aan kwaliteit van vve en kinderopvang. Dit zijn naast de gemeente ook schoolbesturen (Prisma en SKOFV), ouders (Smallsteps en GO! kinderopvang) en de GGD.

Legenda

De beoordeling en waardering van standaarden wordt in de verschillende onderzoeken weergegeven door de hiernaast geplaatste legenda.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het gemeentelijke onderzoek naar vve en kinderopvang en de afspraken over het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 staat een samenvatting van de kwaliteit van de onderzochte voor- en vroegscholen. Hoofdstuk 4 geeft een beeld van de samenwerking binnen de gemeente Almere. En in hoofdstuk 5 hebben we de reactie van de gemeente op het onderzoek naar vve en kinderopvang en de rapportage daarover opgenomen.

Legenda

Beoordelingen en waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- O Onvoldoende
- K Kan beter
- V Voldoende
- G Goed

2. Resultaten onderzoek op gemeenteniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op gemeenteniveau, namelijk de oordelen op de standaarden voor vve en de oordelen op de criteria voor kinderopvang. We geven daarmee antwoord op de vragen over wettelijke vereisten:

- Voert de gemeente de taken uit rond vve en toezicht en handhaving kinderopvang?
- Voldoet het beleid aan de wettelijke bepalingen?
- Waar liggen de mogelijkheden voor verbetering?

Samenvattend oordeel

De gemeente Almere voldoet volledig aan haar wettelijke verplichtingen voor wat betreft vve.

De gemeente Almere voldoet ook aan haar wettelijke verplichtingen voor toezicht en handhaving kinderopvang.

Dat komt omdat de gemeente Almere alles wat met jeugd te maken heeft belangrijk vindt. Zij is zich er van bewust dat beleid en praktijk voor voor- en vroegschoolse educatie en voor kinderopvang op elkaar aan moeten sluiten. Taken en verantwoordelijkheden zijn in de gemeentelijke organisatie belegd. Procedures zijn vastgelegd en worden gevolgd en bewaakt. De gemeente Almere, de toezichthouder GGD en andere relevante gesprekspartners hebben goed contact en maken afspraken die zoveel mogelijk worden nagekomen.

2.1. Voor- en vroegschoolse educatie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van de kwaliteitsgebieden 'Gemeentelijk vve-beleid (1)', 'Vve-beleidscontext (2)' en 'Vve-condities (3)'.

Gemeentelijk vve-beleid	O	K	V	G
1.1 Definitie doelgroepkind				<i>ℓ</i>
1.2 Bereik			•	
1.3 Toeleiding				<i>ℓ</i>
1.4 Doorgaande lijn				<i>ℓ</i>
1.5 Resultaten			•	
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau			•	

Vve-beleidscontext	K	V	G
2.1 Integraal vve-programma		•	
2.2 Ouders			Ⓝ
2.3 Externe zorg		•	
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen		•	
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau			Ⓝ

Vve-condities	O	K	V	G
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt			•	
3.2 Er is een gemeentelijk subsidiekader			•	

Bij dit deel van het gemeentelijke onderzoek gelden als beoordelingen en waarderungen van de standaarden: onvoldoende, kan beter, voldoende en goed.

Gemeentelijk vve-beleid

Het vve-beleid van de gemeente Almere is in 2016 nog onderzocht. Sommige vve-beleidsterreinen zijn onderhevig aan verandering. Daar zijn de oordelen en de onderbouwing op aangepast. Op die domeinen waar weinig veranderd is, blijven de oordelen gehandhaafd.

1.1 De gemeente heeft een definitie van een doelgroepeuter

We waardenen deze standaard als goed.

De gemeente Almere heeft afspraken gemaakt over de definitie van doelgroepeuters met de kinderopvangorganisaties en met de schoolbesturen over de definitie van doelgroepkleuters. Bovendien heeft de gemeente ook resultaatafspraken gemaakt met de schoolbesturen voor de kleuters. De gemeente overstijgt daarmee de basiskwaliteit.

Sinds 2012 worden kinderen van twee en een half jaar gerekend tot de doelgroep van voorschoolse educatie. Eén of meer van de onderstaande criteria moet gelden om gerekend te worden tot de doelgroep:

- Het kind heeft een gewicht conform de gewichtenregeling van het onderwijs.
- Het taalaanbod in het Nederlands thuis is onvoldoende;
- Het taalaanbod is onvoldoende - de taalomgeving thuis is niet stimulerend.

- de peuter loopt het risico op een achterstand in de sociaal emotionele ontwikkeling.

Voor de vroegschoolse periode hanteert de gemeente een definitie voor de doelgroepkleuters die afgeleid is van de gewichtenregeling in het basisonderwijs.

1.2 Voldoende aanbod voor peuters

We beoordelen het bereik van de gemeente Almere als voldoende.

De gemeente weet namelijk hoeveel plaatsen op voorscholen er gerealiseerd moeten worden op basis van de eigen doelgroepdefinitie en heeft ruim voldoende kindplaatsen gerealiseerd. Toch is er nog ontwikkeling nodig. In de Lokale Staat van het Onderwijs 2016-2017 wordt namelijk het voorschoolse bereik op 66% vastgesteld. In de 'Vragenlijst signaalgestuurd toezicht vve gemeenten over 2017' wordt gesteld dat de gemeente 809 kindplaatsen beschikbaar heeft, dat 733 kinderen in aanmerking komen voor vve en dat daar 471 van bereikt worden. Het aantal dat niet bereikt wordt is 262. Dit is geanalyseerd en als redenen voor het non-bereik noemt de gemeente dat sommige kinderopvanginstellingen niet rapporteren dat een vve-peuter geplaatst is. Daarnaast volgen sommige doelgroepeuters wel een vve-aanbod op een vve-kinderopvang of op een niet gesubsidieerde speelzaal. De groep ouders die bewust niet voor vve kiest is kleiner dan 20. In 2017 zijn er van de 733 geïndiceerde peuters 48 ouders die om diverse redenen niet willen of kunnen deelnemen. De gemeente concludeert dat er extra inspanning nodig is om het non-bereik terug te dringen. Dat is een van de conclusies die staan in het rapport dat op verzoek van de gemeente is gemaakt: 'Alle kinderen in beeld'(2017). Het is ook belangrijk dat de gemeente de bereikcijfers heel precies blijft analyseren om zoveel mogelijk ouders en hun peuters toe te leiden naar de voorschoolse educatie.

Ook de ambities die de gemeente zelf heeft opgeschreven in de Lokale Educatieve Agenda (LEA 2015-2019) vragen nog inspanning van de gemeente. Dit betreft de benadering van ouders van kinderen met een vve indicatie (100%) en het realiseren van het aantal ouders dat gebruik maakt van het aanbod (90%).

1.3 De toeleiding naar voorschoolse educatie verloopt nog even professioneel

We waarderen deze standaard als goed.

De gemeente voldoet op deze standaard net als in 2016 ruimschoots aan de basiskwaliteit. In het 'Werkproces sluitende aanpak VVE (LEA 2015-2019) zijn vier routes beschreven waarlangs toeleiding van peuters en hun ouders naar vve kan plaatsvinden. Bij elke route is heel precies aangegeven wie betrokken zijn, welke activiteiten worden

ontplooid en met welke frequentie de ouders benaderd worden. Ook staat beschreven hoe het non-bereik bepaald wordt. Daarnaast zijn de programma's MiniSamenSpel en Opstapje beschikbaar om ouderbetrokkenheid voor deelname aan vve te stimuleren. Deze kunnen worden ingezet bij de toeleiding. De toeleiding wordt frequent met de gemeente geëvalueerd: vier keer per jaar. Ook heeft de gemeente in 2017 opdracht gegeven aan een externe partij om de toeleiding te onderzoeken ('Alle kinderen in beeld'). De conclusies van dit rapport zijn aanleiding voor de gemeente om de factoren die bij toeleiding tot een groter bereik kunnen leiden onder de loep te nemen. Dat zijn bijvoorbeeld de registratie van aanmelding en plaatsing van vve-kinderen en de indicatiecriteria.

1.4 Afspraken tussen voor- en vroegscholen en de kwaliteitscriteria borgen de doorgaande lijn

We waarderen deze standaard als goed.

De afspraken die de gemeente ook in 2016 al maakte over de overdracht van kindgegevens bij een vve indicatie met de houders van kinderopvang en schoolbesturen zijn nog steeds van kracht en op onderdelen uitgebreid.

In deze afspraken is de warme overdracht van zorgkinderen geregeld. Daarnaast is het 'Borgingsdocument doorgaande lijn' in gebruik. Daarin maken (combinaties van) voor- en vroegscholen concrete afspraken over de kwaliteitscriteria die de gemeente belangrijk vindt. Dat betreft de vve-coördinatie, het gebruik van een vve programma en inhoudelijke afstemming op het gebied van aanbod, pedagogisch klimaat en educatief handelen, het ouderbeleid en de zorgstructuur. Ook is de evaluatie van de opbrengsten (in het kader van de stedelijke Resultaatafspraken VVE) hier in nu opgenomen. De gemeente vraagt in het borgingsdocument ook van de voor-en vroegschool om na te denken over eventuele afspraken om de doorstroom te bevorderen.

1.5 Het gesprek over de resultaatsafspraken gaat verder

We beoordelen deze standaard als voldoende.

De resultaatafspraken met de vroegscholen die de gemeente in 2016 had gemaakt zijn nog van kracht en zijn door de afdeling Onderzoek en Statistiek in 2016 in kaart gebracht. Deze luidt: 80% van de Almeerse doelgroep leerlingen laat een bovengemiddelde groei zien in hun taalontwikkeling tussen groep 1 en groep 2.

Ook wordt er over opbrengsten gerapporteerd in de Monitor Taal, lezen en rekenen en in de Lokale Staat van het Onderwijs, die jaarlijks uitgebracht wordt.

De gemeente maakt duidelijk dat resultaatafspraken niet op zichzelf staan, maar instrument zijn om de kwaliteitsdialoog te blijven voeren. De afgelopen jaren zijn de resultaatafspraken in wijkoverleggen Het Jonge Kind onder leiding van de stedelijk coördinator aan de orde gesteld. Dat is ook op bestuurlijk niveau gebeurd. Het blijkt tijd te

kosten om een constructieve dialoog te voeren over de manier van opbrengsten meten op vve locaties in Almere. De gemeente beraadt zich momenteel op de wijze waarop het gesprek het beste kan worden voortgezet.

1.6 Vve coördinatie op gemeentelijk niveau: de regie mag sterker

We waarderen deze standaard als voldoende.

De beleidsdoelen zijn namelijk helder verwoord in de LEA 2015-2019. De drie leeftijdscategorieën (0-6 jaar, 4-16 jaar en 16-23+ jaar) worden verbonden aan programmalijnen. Een van de programmalijnen is 'Versterking samenwerking onderwijs en andere maatschappelijke partners'.

De focus voor het leeftijdscategorieën 0-4 jaar ligt op preventie en vroegsignalering. Voor het domein 4-16 jaar ligt de focus op vroegsignalering en maatwerk. Er zijn ambitieuze en concrete doelen geformuleerd. De gemeente geeft daarin aan wat ze eind 2018 moeten zien om te weten dat de verbinding tussen zorgen onderwijs is toegenomen.

Daarnaast vormen, net zoals in 2016, de schoolbesturen in Almere samen met de kerngroep Jeugd (sturing op integraal jeugdbeleid) de coördinatiestructuur voor vve op gemeentelijk niveau. Daarbij overlegt de wethouder vier keer per jaar met vertegenwoordigers van onderwijs en kinderopvang. De stuurgroep Het Jonge Kind agendeert periodiek vve thema's in het gemeentelijke overleg.

En sinds 2015 is er een extra 'jonge kind'-schakel toegevoegd aan de wijkoverleggen passend onderwijs, die al enige tijd functioneerden. Een stedelijk coördinator is verantwoordelijk voor de implementatie van het jonge kind beleid in de wijken en heeft ook een agenderende functie. De voortgang en de beleidsontwikkeling rondom de wijkoverleggen worden besproken in het Managementoverleg Passend Onderwijs.

Tijdens de gesprekken die we voerden kwam naar voren dat de partners (houders van kinderopvang en schoolbesturen) niet allemaal even helder hebben wat het doel is en wat de opbrengsten moeten zijn van de verschillende 'Het Jonge Kind-(wijk)overleggen'. Ook is er enige onduidelijkheid over de feitelijke regievoering op dit punt door de gemeente. Hier ligt een vraag voor de gemeente om helderheid te verschaffen.

Vve-beleidscontext

2.1 De voorscholen kunnen kiezen uit meerdere integrale vve-programma's

We waarderen deze standaard als voldoende.

De gemeente legt in de subsidievoorwaarden voor de houders

kinderopvang vast dat zij verplicht werken met een van deze erkende vve-programma's: Piramide, Uk en Puk, Startblokken, Peuterplein, Kaleidoscoop, Ben ik in Beeld, Sporen, Doe meer met Bas of Speelplezier.

2.2 Ouders zijn vanaf de toeleiding partner in de ontwikkeling van hun kind

We waarderen deze standaard als goed.

Dat komt omdat het vve-ouderbeleid deel uit maakt van integraal gemeentelijk beleid om ouder als partners te beschouwen. Een analyse van de ouderpopulatie is de basis voor de gemeente om concrete doelen vast te stellen om ouders te betrekken bij hun peuters - om achterstanden te voorkomen. De kwaliteitseisen die daaruit voortkomen zijn uitgewerkt in het 'Kwaliteitskader voor- en vroegschoolse educatie 2016'. Thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten ondernemen, dat is waar het beleid op gericht is. Ondersteuning daarin gebeurt al binnen de toeleiding, door bijvoorbeeld Opstapje en Minisamenspel aan te bieden aan de ouders. Ook later vinden activiteiten plaats, zoals het uitnodigen van de ouders voor Opstap en VVE-thuis. Daarnaast wordt lezen gepropageerd, door de website almereleestvoor.nl. Het beleid stuurt ook op het betrekken van de ouders op de vve-locatie waar hun peuter verblijft. In het 'Borgingsdocument doorgaande lijn, LEA 2015-2019' worden de voor- en de vroegschool expliciet gevraagd naar de afstemming van het ouderbeleid. Zij leggen in dit document de afspraken samen vast.

2.3 Externe zorg betekent: samenwerken

We beoordelen deze standaard als voldoende.

De gemeentelijke structuur om te waarborgen dat alle kinderen die voor- en vroegschoolse educatie volgen die zorg krijgen die zij nodig hebben is sinds 2016 verder beproefd. De beleidsovertuiging van de gemeente dat samenwerking tussen onderwijs en jeugdgezondheidszorg heilzaam is voor de ontwikkeling van jonge mensen vormt daarvoor de basis. Het inschakelen van specifieke begeleiding is beschreven in het protocol 'Overgang voorschool naar vroegschool'. Er wordt steeds uitgegaan van de driehoek: kind-ouder-pedagogisch medewerker/leerkracht, waarin de eerste verkenning van eventuele problemen plaatsvindt. Pilots, zoals 'PACT!' in sommige wijken, zijn uitgevoerd om uit te proberen in hoeverre zorg versterkt kan worden door vroegtijdige samenwerking tussen jeugdhulp en voorschool en vroegschool. Voor de - laagdrempelige - samenwerking met JGZ is op de locaties die wij hebben bezocht veel draagvlak. Daarnaast vervult natuurlijk ook 'Sterk voor school'/Passend Onderwijs een belangrijke rol in het toeleiden naar externe zorg. De gemeente ziet voor de interne versterking van de voorschool en vroegschool op dit punt de inzet van hbo-coaches, om met name het

pedagogisch klimaat te optimaliseren. De interne begeleiders van de combinatie-locaties kunnen daarnaast bevestigd worden op hun expertise rond de sociaal emotionele redzaamheid van de kinderen.

2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen

We waarderen deze standaard als voldoende

De gemeente Almere heeft alles in huis om de locaties te ondersteunen in het bereiken en borgen van hun kwaliteit. Dat werd ook in 2016 geconstateerd. Er zijn onder meer afspraken gemaakt over de wijze waarop zij hun eigen kwaliteit evalueren, verbeteren en borgen. Er zijn kwaliteitsaanpakken, zoals 'VVE doet er toe!' en 'Scholen die er toe doen' maar ook een tweejarig management development traject voor leidinggevendenden van 14 locaties, waarin het streven naar kwaliteit op de voorgrond staat. De gemeente heeft ook haar kwaliteitseisen geëxpliciteerd in het Kwaliteitskader voor- en vroegschoolse educatie 2016. Er is op instrumenteel niveau een Kijkwijzer beschikbaar om de uitvoeringspraktijk te beoordelen. Toch constateren we tijdens de bezoeken dat er verbeteringen gewenst zijn in de kwaliteitszorg van de locaties. Van de negen locaties hebben er slechts twee geen verbeterpunten in de kwaliteitszorg als geheel. Voor de uitvoeringspraktijk ligt dat beeld heel anders. Waar de gemeente op dit punt sterk is in 'support' is het wellicht nu nodig om enige druk uit te oefenen door regie te nemen en controle uit te oefenen op de verbetering van dit punt op de voor- en vroegscholen. Bijvoorbeeld door sterker verantwoording te vragen aan de betrokken partijen over het voldoen aan het kwaliteitskader.

2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau

We waarderen deze standaard als goed.

De planmatige en cyclische werkwijze die de gemeente in 2016 toepaste om haar beleid te evalueren en bij te stellen is onveranderd gebleven. Voor- en vroegschoolse educatie maakt deel uit van de 'Lokale staat van het onderwijs' die jaarlijks gepubliceerd wordt. Ook wordt er in de Monitor taal, lezen en rekenen gerapporteerd over de resultaten in de onderbouw van de scholen. Naast de interne monitoring heeft de gemeente ook de mogelijkheid om zoals in bijvoorbeeld 2015 een externe partij te vragen om een startmeting te doen. Dit was naar aanleiding van de harmonisatie. De uitkomsten van deze onderzoeken en analyses worden geagendeerd in het Management Overleg Passend Onderwijs en in de stuurgroep Het Jonge Kind. Ook wordt de informatie gedeeld in het overleg van combinaties van voor- en vroegscholen en in de wijkoverleggen. Dit kan uitmonden in verbetervoorstellen en zo nodig in beleidsaanpassingen.

Vve-condities

3.1 De GGD beoordeelt de basis kwaliteit van de voorscholen beoordeeld

We beoordelen de standaard als voldoende.

De gemeente heeft namelijk geregeld dat de GGD jaarlijks op alle kinderopvanglocaties met voorschoolse educatie de basiskwaliteit beoordeelt. De basisvoorwaarden voorschoolse educatie maken hier deel van uit. In de subsidieregels staan meer afspraken waar locaties aan moeten voldoen, maar de GGD krijgt hier niet de opdracht voor om er toezicht op te houden. Het is aan de houders zelf om zich daarover aan de gemeente te verantwoorden.

3.2 Almere heeft een eigen gemeentelijk vve- subsidiekader

We waarderen het gemeentelijk subsidiekader als voldoende.

In de 'Nadere regels subsidies Peuterspeelzaalwerk en Voorschoolse Educatie 2018' en in de 'Almeerse kwaliteitseisen Voorschoolse educatie 2018' staat beschreven waar de houders aan moeten voldoen om in aanmerking te komen voor subsidie voor voorschoolse educatie. Daar gaat het om het erkende vve-programma en het verplichte kindvolgsysteem, maar ook het jaarlijkse opleidingplan bijvoorbeeld. Ook is de gemeente bijvoorbeeld duidelijk over de eisen die de gemeente stelt aan de kwalificatie van de pedagogisch medewerkers. Als zich een nieuwe aanbieder van voorschoolse educatie aanmeldt bij de gemeente dan voert de GGD allereerst een instap-inspectie uit, voordat er een subsidie traject in gegaan wordt. Ook daarin stelt de gemeente voorwaarden. Ze legt daarmee een kwaliteitsdrempel neer voor nieuwe aanbieders.

2.2. Kinderopvang

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen weer op de wettelijke criteria Registervoering, Tijdigheid aanvragen, Uitvoering inspecties en Handhaving inspecties.

Uitvoering wettelijke eisen	O	V
1 Registervoering		●
2 Tijdigheid aanvragen		●
3 Uitvoering inspecties		●
4 Handhaving inspecties		●

Bij dit deel van het gemeentelijke onderzoek gelden als beoordelingen van de standaarden: onvoldoende en voldoende.

Registervoering

De uitvoering van de taken in het kader van de registervoering is op orde.

Onder de Afdeling vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) valt de Frontoffice. Drie medewerkers van de Frontoffice voeren de registervoering uit. Hierbij wordt de handleiding gebruikt die door Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is opgesteld. De juridisch adviseur, werkzaam bij het Team dienstverlening en ondersteuning van VTH, houdt het proces in de gaten en fungeert als extra vervanger.

Soms wordt een brief of een besluit niet de het systeem Gemeenschappelijke Inspectieruimte (GIR) opgenomen. De juridisch medewerker vraagt hiervoor aandacht bij de medewerkers van de Frontoffice.

Dit vormt een punt van aandacht in de uitvoering.

Zodra een langdurig zieke collega weer beter is, zal de juridisch adviseur eens per 2 à 3 weken een overleg starten met de medewerkers van de Frontoffice. De voortgang en mogelijke knelpunten zullen onderwerpen van gesprek zijn.

Onherroepelijke handhavingsbesluiten worden in het LRK gepubliceerd.

Tijdigheid aanvragen

De uitvoering van het op tijd afdoen van de aanvragen is op orde. De aanvragen worden na onderzoek door de GGD in het LRK geregistreerd.

De gemeente heeft de procedure voor de aanvragen in de organisatie belegd.

Wanneer een aanvraag binnenkomt wordt deze in het gemeentelijk systeem SBA gezet. De datum van aanmelding wordt vastgelegd. Een seniormedewerker van de Frontoffice bewaakt de termijn van 2 weken, waarbinnen de aanvraag moet worden opgepakt. De juridisch adviseur houdt de vinger aan de pols. Over het algemeen gaat dit goed. Onder Registervoering is het aandachtspunt van het plaatsen van brieven en besluiten in de GIR genoemd. Dit geldt ook voor de uitvoering van de tijdigheid van de aanvragen.

Als het een wat meer ingewikkelde aanvraag is, neemt de juridisch adviseur het over als dat nodig is.

Het aandachtspunt dat onder Registervoering is genoemd, over het soms niet plaatsen van een brief of besluit in de GIR, geldt ook voor dit onderdeel.

Uitvoering inspecties

De uitvoering van de inspecties is op orde.

In 2017 zijn alle verplichte inspecties door de GGD uitgevoerd. Jaarlijks maakt de gemeente afspraken met de GGD. De strekking is dat alle verplichte onderzoeken binnen het kalenderjaar worden uitgevoerd. Afspraken worden gemaakt over planning, input en inzet personeel. De gemeente bekijkt in juli of augustus of de GGD op schema en boven de vijftig procent uit te voeren onderzoeken ligt. Als dit achterblijft, wordt contact gezocht. Het lukt tot nu toe ieder jaar de onderzoeken op tijd uit te voeren.

Dit jaar is nieuwe regelgeving van kracht geworden op het gebied van de GGD inspecties. De GGD heeft aan de gemeente aangegeven dat het inspecteren van het pedagogisch onderzoek en het pedagogisch beleidsplan meer tijd kost. Bovendien zijn er veel personeelwisselingen bij de GGD geweest het afgelopen jaar. De uitvoering van de inspecties over 2018 verdient daarom extra aandacht.

Handhaving

De uitvoering van de handhaving is op orde.

De gemeente pakt de handhaving na een advies van de GGD vlot op. Ook als er een vervolgonderzoek wordt uitgevoerd door de GGD om te kijken of de tekortkoming is opgelost, wordt dit snel afgehandeld. De GGD past 'overleg en overreding' toe waardoor de houder nog voor de afronding van het onderzoek de tekortkoming kan oplossen. Dit werkt goed, aldus de gemeente.

De samenwerking met de GGD is goed, men weet elkaar te vinden. Als er een signaal is dat er een situatie bij een kinderopvanglocatie niet goed zou zijn, gaat de GGD daar - in overleg met de gemeente - op af.

De gemeente Almere zet normaal gesproken de handhaving in met een aankondiging van een last onder dwangsom.

Op 1 januari 2018 is nieuwe wetgeving ingegaan. Ook zijn de modelrapporten van de GGD per die datum aangepast. Dit brengt met zich mee dat er items in de rapporten zijn veranderd. Het komt dus voor dat tekortkomingen die eind 2017 zijn geconstateerd, niet meer voorkomen in het modelrapport van 2018. In die gevallen geeft de gemeente een waarschuwing. Vandaar dat er nu tijdelijk meer waarschuwingen worden gegeven.

De nieuwe wetgeving is een heel ingrijpend proces voor de houders en komt de leesbaarheid van de rapporten niet ten goede, aldus de gemeente.

Het komt sinds de nieuwe wetgeving in de praktijk meer voor dat een houder van een kinderopvanglocatie denkt dat het pedagogisch beleid op orde is, terwijl de GGD het toch onvoldoende uitgeschreven vindt.

Dit levert dan een tekortkoming in het rapport op voor de houder.

Juni 2016 heeft de gemeente Almere de Nota Integraal Handhavingsbeleid 2016 – 2019 vastgesteld. Dit beleid vormt de basis voor alle gemeentelijke handhaving. Voor kinderopvang is bij de vorige Nota een apart Afwegingsmodel handhaving kinderopvanglocaties opgesteld door de afdeling beleid die valt onder de Dienst Maatschappelijke Ondersteuning (DMO). Vanaf dat moment is dit Afwegingsmodel gehanteerd en werd niet aangepast aan de huidige Nota. Inmiddels is in juli 2018 een nieuw Afwegingsmodel vastgesteld, wat nu wordt gehanteerd.

3. Kwaliteit van de locaties samengevat

In dit hoofdstuk geven we in paragraaf 3.1 een beeld van de naleving van de wettelijke regels kinderopvang en de basisvoorwaarden voorschoolse educatie door de kinderopvangvoorzieningen in de gemeente Almere. Daarna beschrijven we in paragraaf 3.2 de uitkomsten van de onderzoeken op de vve locaties.

Omdat we nog niet van alle houders en schoolbesturen een officiële reactie ontvangen hebben op de waarderings en oordelen in hun locatierapporten hebben we de oordelen en waarderings nog niet opgenomen in de tabellen. Dat zal wel het geval zijn in de definitieve versie van dit rapport.

3.1. Kwaliteit van kinderdagverblijven volgens de GGD

In de gemeente Almere worden kinderen opgevangen bij kinderdagverblijven (KDV), buitenschoolse opvang (BSO) en voorzieningen voor gastouderopvang (VGO). Onder KDV vallen ook de peuterspeelzalen. Een deel van de KDV ontvangt subsidie voor het aanbieden van voorschoolse educatie (VE).

Hierna geven we een beeld van de naleving van de wettelijke regels kinderopvang en de basisvoorwaarden voorschoolse educatie in de gemeente Almere. Dit doen we op basis van de rapporten van de toezichthouders van de GGD. We betrekken onder andere de jaarlijkse onderzoeken (inclusief de onderzoeken na registratie). Ook brengen we het aantal voorzieningen in beeld waar de GGD drie jaar achtereen geen of juist wel een advies om te handhaven voor heeft afgegeven. Deze voorzieningen hebben structureel wel of juist niet de wettelijke regels kinderopvang en/of de basisvoorwaarden voorschoolse educatie op orde. Waar relevant benoemen we ook om hoeveel tekortkomingen het gaat en welk type tekortkomingen het betreft.

Aantal kinderopvangvoorzieningen

Tussen 2016 en 2017 bleef het totaal aantal KDV ongeveer gelijk: in 2016 waren er 142 KDV, in 2017 waren er 141. In zowel 2016 als 2017 boden 52 KDV voorschoolse educatie aan. Een deel van de KDV ontvangt subsidie van de gemeente om aan de extra voorwaarden voor voorschoolse educatie te voldoen. En een deel van de KDV biedt vanuit de eigen visie opvang aan op (minimaal) het niveau van een VE opvangvoorziening. De toezichthouder van de GGD beoordeeld op deze opvangvoorzieningen ook de basisvoorwaarden VE en

rapporteert daarover. Deze KDV ontvangen geen subsidie van de gemeente voor het voldoen aan de basisvoorwaarden VE. Het aantal BSO daalde tussen 2016 en 2017 van 141 naar 137, en het aantal VGO daalde van 305 naar 279.

Algemeen beeld gemeente Almere

Positieve ontwikkelingen bij kinderopvangvoorzieningen in Almere zijn dat het aantal opvangvoorzieningen waar de toezichthouder van de GGD de gemeente adviseert om handhavend op te treden van 2016 naar 2017 afneemt. Ook het aantal onderzoeken waar de toezichthouder van de GGD 5 of meer tekortkomingen vaststelt nemen van 2016 naar 2017 af.

Aan de andere kant voldoet nog niet de helft van de KDV en BSO structureel (3 jaar achtereen) aan de wettelijke regels kinderopvang en indien van toepassing aan de basisvoorwaarden VE. Bij één op de twaalf (8%) KDV en BSO constateerde de toezichthouder zelfs drie jaar achtereen tekortkomingen.

KDV totaal (incl PSZ)

In 2016 voldeed iets meer dan de helft van de voorzieningen aan de wettelijke regels kinderopvang, terwijl dit in 2017 bij twee derde van de voorzieningen het geval was. Bij 54 KDV (38%) heeft de toezichthouder van de GGD drie jaar achtereen geen handavingsadvies afgegeven. Tussen 2016 en 2017 is het aantal jaarlijkse onderzoeken bij KDV waarbij de GGD de gemeente het advies gaf om te handhaven gedaald van 54 (47%) naar 40 (33%). Bij deze jaarlijkse onderzoeken met advies om te handhaven werd in 2016 bij 42 KDV 5 of meer tekortkomingen vastgesteld. In 2017 is dat gedaald naar 22 KDV. Daarnaast hebben 11 van de 141 (8%) van de kinderdagverblijven drie jaar achtereen tekortkomingen gehad.

In totaal werden in 2017 bij de 40 onderzoeken waarbij de toezichthouder van de GGD het advies gaf om te handhaven 249 tekortkomingen de wettelijke regels kinderopvang vastgesteld. Een groot deel van de tekortkomingen constateerde de toezichthouder op het gebied van de 'risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid' (29%) en dan met name op de voorwaarden met betrekking tot het plan van aanpak van de veiligheids- en gezondheidsrisico's. Ook waren relatief veel tekortkomingen binnen het 'pedagogisch beleid' (20%), vooral op voorwaarden die betrekking hebben op het pedagogisch beleidsplan en de informatie voorziening aan ouders.

KDV met VE (incl. PSZ)

Van de KDV die voorschoolse educatie aanbieden en waarbij ten tijde van het jaarlijks onderzoek de basisvoorwaarden voorschoolse educatie zijn beoordeeld, voldeed in 2017 bijna driekwart van de voorzieningen aan de wettelijke regels kinderopvang en de basisvoorwaarden voorschoolse educatie, in 2016 was dat bij iets meer dan de helft van de voorzieningen het geval.

Tussen 2016 en 2017 is het aantal jaarlijkse onderzoeken waarbij de GGD de gemeente het advies gaf om te handhaven bij locaties die voorschoolse educatie aanbieden, gedaald van 18 (44%) naar 12 (28%). Bij de helft van de onderzoeken betrof het alleen 1 of meer tekortkomingen op de wettelijke regels kinderopvang en waren er geen tekortkomingen op de basisvoorwaarden voorschoolse educatie.

In totaal werden bij de onderzoeken bij KDV met VE waarbij de GGD het advies gaf om te handhaven 14 tekortkomingen geconstateerd op de basisvoorwaarden voorschoolse educatie.

De meeste tekortkomingen werden vastgesteld bij het opleidingsplan voor VE en het in het bezit zijn van het juiste getuigschrift. Deze tekortkomingen werden bij drie onderzoeken vastgesteld.

BSO

In 2016 voldeed bijna twee derde van de voorzieningen aan de wettelijke regels kinderopvang, terwijl dit in 2017 bij ruim twee derde van de voorzieningen het geval was. Bij 55 BSO (40%) heeft de toezichthouder van de GGD drie jaar achtereen geen handavingsadvies afgegeven. Tussen 2016 en 2017 is het aantal jaarlijkse onderzoeken bij KDV waarbij de GGD de gemeente het advies gaf om te handhaven gedaald van 36 (36%) naar 32 (29%). In 2016 werden er bij 19 onderzoeken (53%) vijf of meer tekortkomingen geconstateerd, in 2017 was dat bij 14 onderzoeken (44%) het geval. Daarnaast hebben 7 van de 141 BSO (5%) drie jaar achtereen tekortkomingen gehad.

In totaal werden bij de 32 onderzoeken waarbij de GGD in 2017 de gemeente het advies gaf om te in totaal 192 tekortkomingen geconstateerd. Het ging daarbij vooral om tekortkomingen op voorwaarden die betrekking hebben op de 'Risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid' (35%) en dan met name op de voorwaarden met betrekking tot het plan van aanpak veiligheids- en gezondheidsrisico's.

VGO

In 2016 gaf de GGD bij geen enkel onderzoek het advies om te handhaven, in 2017 gebeurde dat bij drie onderzoeken. Bij één van deze onderzoeken werden vijf of meer tekortkomingen geconstateerd. Bij de drie onderzoeken waarbij de GGD het advies gaf om te handhaven werden in totaal 14 tekortkomingen geconstateerd. Het ging daarbij om 9 tekortkomingen (64%) op het subdomein 'risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid'.

3.2. Kwaliteit van de vve-locaties volgens de inspectie

In deze paragraaf vatten we samen wat de oordelen zijn van de inspectie over de kwaliteit van de educatie, de resultaten en de

kwaliteitszorg op de onderzochte kinderdagverblijven met voorschoolse educatie.

Wij hebben in de gemeente negen locaties onderzocht, namelijk zeven locaties voor voorschoolse educatie en de groepen 1 en 2 van twee basisscholen.

De kwaliteit van deze locaties hebben wij weergegeven in onderstaande tabellen.

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ontwikkelp proces								
OP1 Aanbod	v	v	v	g	g	v	v	
OP2 Zicht op ontwikkeling	v	v	v	v	v	v	v	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	g	v	v	g	v	v	v	
OP4 (Extra) ondersteuning	v	v	v	v	v	v	v	
OP6 Samenwerking	v	v	k	v	v	v	g	
Resultaten voorschoolse educatie								
OR1 Ontwikkelingsresultaten	k	k	k	k	k	k	k	
Kwaliteitszorg en ambitie								
KA1 Kwaliteitszorg	k	k	k	k	g	k	k	
KA2 Kwaliteitscultuur	v	v	v	g	v	v	v	
KA3 Verantwoording en dialoog	k	k	k	k	k	k	k	

1. Peuteropvang Humpie Dumpie, Kinderopvang De Berenstad
2. Peuteropvang IKC De Delta, Kinderopvang KinderWorld
3. Peuteropvang Partou De Nederlandhof, Kinderopvang Partou
4. Peuteropvang Archipel, Kinderopvang Smallsteps
5. Peuteropvang Compositie, GO! Kinderopvang
6. Peuteropvang Christoffeltje, Vrije Peuterspeelzalen Almere
7. Peuteropvang Happy kids, Kinderopvang Happy Kids

De toegekende beoordelingen en waarderingen zijn: kan beter, voldoende en goed.

	1	2	3	4	5	6	7	8
Onderwijsproces								
OP1 Aanbod	v	g						
OP2 Zicht op ontwikkeling	v	g						
OP3 Didactisch handelen	v	g						
OP4 (Extra) ondersteuning	v	v						
OP6 Samenwerking	v	v						
Kwaliteitszorg en ambitie								
KA1 Kwaliteitszorg	v	v						
KA2 Kwaliteitscultuur	v	g						
KA3 Verantwoording en dialoog	o	v						

Dit betreft de groepen 1 en 2 van de onderzochte basisscholen:
 Basisschool De Driemaster, Bestuur SKOFV
 Basisschool IKC De Delta, Bestuur Prisma

De toegekende beoordelingen en waarderingen zijn: onvoldoende, voldoende en goed.

We constateren dat de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Almere op de onderzochte vve locaties grotendeels van voldoende kwaliteit is.

In de gemeente Almere zijn zeven locaties voor peuteropvang van zeven verschillende kinderopvang organisaties onderzocht. Daarnaast onderzochten we de kwaliteit van de vroegschoolse educatie op twee basisscholen van twee verschillende besturen.

Ontwikkelingsproces en Onderwijsproces

De vve-locaties gebruiken een integraal aanbod

Op alle locaties voldoet het aanbod. De locaties maken gebruik van een vve programma om de ontwikkeling van de peuters en de kleuters te stimuleren. Drie van de onderzochte locaties overstijgen de basiskwaliteit. Bijvoorbeeld doordat zij een aanvullend woordenschatprogramma gebruiken, dat goed past bij hun populatie en dat ook doorloopt in de vroegschool.

De peuters en kleuters zijn in beeld en de zorgcyclus is compleet

Op alle locaties is vastgesteld dat de beroepskrachten gericht gegevens verzamelen zodat ze weten wat kinderen nodig hebben. Op basis van de informatie passen ze hun aanbod en hun activiteiten aan en kijken ze of ze moeten variëren in de doelen. Daarmee is de kleine zorgcyclus compleet en ondersteunend voor de aanpak van de doelgroepkinderen. De locatie die de basiskwaliteit overstijgt werkt in hoge mate planmatig, betreft de ouders waar dat kan nauw bij de zorg en evalueert structureel wat de effecten en dus de volgende stappen zijn.

Het pedagogisch klimaat is op alle locaties een prima basis voor de educatieve ondersteuning

Op alle locaties realiseren de beroepskrachten een positief ondersteunend en enthousiast klimaat voor de doelgroepkinderen en, wat soms net zo belangrijk is, voor hun ouders. Daarmee ligt er een basis om met de kinderen te spelen en te leren. Op bijna alle locaties is doelgericht werken bekend, maar nog niet overal wordt altijd 'het volgende stapje op de ontwikkelingslijn' nagestreefd met de peuters en de kleuters. De locaties die de basiskwaliteit overstijgen doen dat bijvoorbeeld door alle speelleertijd te benutten met betekenisvolle en leerzame activiteiten.

Externe zorg: noodzakelijk en beschikbaar

Er is in Almere een sluitend netwerk voor externe zorg. De locaties zijn vooral te spreken over de wijkoverleggen en de samenwerking met de jeugdgezondheidszorg: laagdrempelig, nabij en vaak effectief. Voor de volle breedte van kindproblemen zijn er diagnose en behandelingsmogelijkheden, variërend van ondersteuning op kindkenmerken (zoals logopedie) naar gezinskenmerken (zoals integrale vroeghulp). Op alle onderzochte locaties vindt samenwerking met de externe zorgpartners plaats.

De doorgaande ontwikkeling wordt ondersteund door warme overdracht en ouderbetrokkenheid

De standaard samenwerking omvat meerdere aspecten. Waar het gaat om warme overdracht van kindgegevens naar de vroegschool voldoen alle locaties. Wel wordt de vraag opgeworpen in hoeverre ontvangende scholen de informatie benutten.

Samenwerking vindt daarnaast plaats op themaplanning, en in mindere mate op een doelgerichte planning: wat moeten de peuters en de kleuters in verschillende fases kunnen en kennen?

Bij de samenwerking hoort ook de ouderbetrokkenheid. Dat is een aspect dat alle locaties ambiëren en nastreven, maar wat niet altijd even succesvol is. Een initiatief als VVE-Thuis voor de voorscholen is daarin ondersteunend, maar niet alle locaties waar de ouders er profijt van kunnen hebben, kunnen daar gebruik van maken. Een minderheid van de locaties analyseert welke ouders zij 'in huis hebben'. Dat is een

belangrijk aanknopingspunt om na te gaan welke ondersteuning ouders zouden willen ontvangen en hoe zij betrokken willen zijn.

Binnen IKC's is de samenwerking met de interne begeleider van de school zichtbaar, met de professionals van bso en tso en als deze in pandig is, soms ook met de bibliotheek.

Bij de standaard samenwerking betrekken we bij de vroegscholen ook de afspraken van de gemeente met de scholen over de resultaten van kleuters aan het eind van groep 1 en 2. Deze zijn in Almere met de partners vastgesteld. Overigens zijn de beoogde resultaten een blijvend gesprekspunt: zijn ze ambitieus genoeg, wat vertellen ze ons, enz.

Ontwikkelingsresultaten

Geen zicht op de resultaten van de voorschoolse educatie

De ontwikkelingsresultaten van de peuters beoordelen we alleen op de voorscholen. We constateren dat dat over de volle breedte beter kan. Soms zijn er wel ontwikkelingsresultaten beschikbaar, maar van een analyse van de uitkomsten op groepsniveau is geen sprake. De locaties stellen dus niet vast wat zij met hun inspanningen bereiken en ook niet wat zij zouden willen of moeten bereiken om kinderen goed voorbereid in groep 1 te laten starten.

Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg ontbreekt op de meeste voorscholen

Op zes van de zeven voorscholen ontbreekt een cyclisch systeem waarmee zij planmatig evalueren wat wel en niet goed gaat of effect heeft en wat mogelijk leidt tot verbeterplannen.

Losse elementen zijn wel zichtbaar en dan meestal rond het pedagogisch educatief handelen. Observaties en videobegeleiding worden bijvoorbeeld ingezet om het handelen van de pedagogisch medewerker te versterken. De voorschool die op deze standaard boven de basiskwaliteit uitstijgt stelt op basis van een zelfevaluatie verbeteracties vast voor de volgende periode. Deze zelfevaluatie bevat niet alleen een beschrijving van wat er op de locatie gebeurt maar ook een beoordeling van de eigen kwaliteit.

Op de vroegscholen zien we wel een systeem van kwaliteitszorg. Wat opvalt is dat op de school waar het bestuur specifiek vroegschool beleid formuleert en de locatieleider daarop in het management gesprek be vraagt, de planmatigheid van evalueren en verbeteren ook zichtbaar is in de vroegschool.

Alle locaties werken aan professionaliteit

Op alle locaties zien we betrokken professionals aan het werk. Voor

sommige pedagogisch medewerkers is nog inhoudelijke scholing nodig over voorschoolse educatie. Opvallend is de grote bereidheid hiertoe. Bij alle locaties is er een opleidingsplan beschikbaar. Belangrijk voor teams van de voor- en vroegscholen is dat ze goed reflecteren op wat er nodig is voor hun specifieke populatie. Dat vereist inzicht en flexibiliteit.

De locatie die de basiskwaliteit overstijgt op de standaard kwaliteitscultuur heeft een sterke oriëntatie op effectiviteit en ook op de eigen rol daarin. Er is een urgentiegevoel bij alle betrokkenen om de kwaliteit van het onderwijs aan kleuters met achterstanden te verbeteren.

De verantwoording naar buiten voldoet nog niet op alle fronten

De kinderopvangorganisaties verantwoorden zich met name cijfermatig aan de gemeente. Er is nog geen systematiek die ook kwaliteitsverantwoording vraagt. Datzelfde constateren we voor locaties richting houder en schoolbestuur. Meerdere gesprekspartners geven aan daar wel behoefte aan te hebben.

Houders die een heldere inhoudelijke oriëntatie hebben op voor- en voorschoolse educatie of achterstandsbestrijding blijken hun locaties toch te kunnen stimuleren om zich ook over kwaliteit te verantwoorden.

Overigens informeren de locaties de ouders geregeld over wat zij rondom de peuters en de kleuters aanbieden en uitvoeren. Nieuwsbrieven, apps en ook bijeenkomsten op locatie zijn daar voorbeelden van.

4. Samenwerken aan kwaliteit

In dit onderzoek staan drie onderzoeksvragen centraal. Eén daarvan hebben we in hoofdstuk 2 beantwoord. In dit hoofdstuk gaan we in op de andere twee onderzoeksvragen.

Zicht en sturing

Wie heeft zicht op de kwaliteit van vve en kinderopvang in de gemeente en wie stuurt/sturen daarop?

De gemeente, de GGD, de houders kinderopvang en de schoolbesturen die wij spraken hebben op hoofdlijnen zicht op de kwaliteit van voor- vroegschoolse educatie en kinderopvang in Almere. De partners vinden dat de sturing door de gemeente op verbetering van de kwaliteit consequenter en sterker kan.

Overigens zien wij in ons locatieonderzoek dat datzelfde geldt voor een deel van de kinderopvangorganisaties en schoolbesturen die in dit onderzoek betrokken zijn.

Als bij alle partijen het kwaliteitszorgsysteem, gericht op het bestrijden van achterstanden bij jonge kinderen op onderdelen verbeterd wordt, ondersteunt dat de borging van de duurzame ontwikkeling van voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Almere.

Kwaliteit en resultaten: werk in uitvoering voor de gemeente en haar partners

Kaders voor kwaliteit

Voor de definitie van kwaliteit baseert de gemeente zich op de wettelijke eisen op grond van de Wet kinderopvang en het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Daarnaast is het Kwaliteitskader voor- en vroegschoolse educatie 2016 van kracht.

Naast basiseisen voor het vve-aanbod stelt de gemeente in haar kwaliteitskader ook eisen aan de kwalificatie van pedagogisch medewerkers, het uitvoeringsproces, samenwerking met ouders, de doorgaande lijn en de interne kwaliteitszorg. Ook geeft de gemeente aan op welke wijze de kwaliteit geëvalueerd kan worden. Dat zou minstens een keer per jaar systematisch door de locaties gebeuren. Voor de evaluatie van het uitvoeringsproces is de Kijkwijzer VVE Almere beschikbaar, met observeerbare indicatoren.

Bij de overgang van peuterspeelzaalwerk naar de kinderopvang in Almere in 2015 is er door de gemeente een startmeting gedaan naar de kwaliteit van vve na de harmonisatie. Dat was nodig omdat het peuterspeelzaal werk, dat tot dan toe in één hand was, verspreid zou worden over veel meer aanbieders. De startmeting bood input voor de gemeente om ondersteuning en kwaliteitsbevordering voor de nieuwe aanbieders te organiseren.

De uitvoeringspraktijk in deze nieuwe situatie laat zien dat sommige kinderopvangorganisaties in beleid en sturing van locaties nog moeten wennen aan de brede kwaliteit van vve in beleid en sturing van locaties. Aanbieders die daar al ervaring mee hebben in een andere gemeente bijvoorbeeld, kost het minder moeite om de kwaliteitseisen en evaluatie te integreren in hun werkwijze.

Meer recent en vanuit 'voortschrijdend inzicht' is dan ook door de gemeente de instapinspectie voor nieuwe vve aanbieders vanuit de kinderopvang verplicht gesteld. Daarmee legt de gemeente al een kwaliteitsdrempel neer bij de start van de voorschool.

Per 2018 is ook nieuwe wetgeving van kracht geworden die invloed heeft op de werkwijze van de GGD. De GGD inspecteur gaat meer dan voorheen in dialoog met de houder. Zodoende krijgen beiden meer begrip voor elkaars aanpak en achtergronden daarvan. Dit zou moeten leiden tot een verhoging van de kwaliteit van de kinderopvang. In de praktijk betekent dit dat men over en weer moet wennen aan de nieuwe rollen. De inhoud leidt ook nog wel eens tot verschillende interpretatie bij beide partijen.

De gemeente moet in het vervolg daarvan de invulling van de taken wat bijstellen. Dit alles wordt ook zichtbaar in de gemeente Almere. De nieuwe werkwijze kost de inspecteurs meer tijd en levert meer tekortkomingen op. Als gevolg daarvan start de gemeente meer handhavingsacties op.

Zoals eerder al vermeld in paragraaf 2.2 kan het behalen van de uitvoering van de inspecties onder druk komen te staan en daarmee mogelijk de kwaliteit van de locaties.

Afspraken over resultaten

Almere heeft naast kwaliteitsafspraken ook resultaatafspraken gemaakt over vve op locatie niveau met de betrokkenen.

De resultaatafspraken zijn in 2016 geëvalueerd door de afdeling Onderzoek en Statistiek. De gemeente ziet de resultaatafspraken vooral als instrument om de kwaliteitsdialoog te voeren, bij voorkeur op verschillende niveau (bestuur en locaties).

Dit blijkt nog onvoldoende het geval; uit de eerste meting bleek dat de afspraken op de werkvloer nog onvoldoende leven.

De gemeente blijft het belang van de resultaatafspraken inzien, maar wil zich beraden op de wijze waarop het gesprek over de resultaten het beste gevoerd kan worden. Gedacht wordt aan een koppeling met de doelen uit de nieuw op te stellen LEA 2019-2022.

Kwaliteitscyclus op alle niveaus?

Uit alle gesprekken met de diverse partners komt het volgende beeld naar voren. De gemeente heeft een heldere visie op kwaliteit van kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie. Ook werkt de gemeente de beleidsvisie uit in voor de gemeente Almere passende initiatieven. Daarvan zijn er in dit rapport meerdere genoemd.

Daarnaast faciliteert de gemeente de uitvoering van de initiatieven en de evaluatie daarvan. Tot zover is er sprake van een systematisch opgezette kwaliteitscyclus die aanzet tot verbetering. Toch lijkt de kwaliteitscyclus niet volledig te worden gerealiseerd.

De partners in dit onderzoek zien dat de betrokkenen vrijwel allen hun rol nemen, maar missen op aspecten de gemeentelijke regie in het uitvoering- en evaluatieproces. Sommige van de partners steken ook de hand in eigen boezem en stellen dat het kwaliteitsdenken in de kinderopvang of het schoolbestuur zich nog verder kan ontwikkelen. Regie nemen kan immers ook binnen de eigen gelederen tot resultaat op vve leiden.

Er is onder de partners enige verwarring over het onderscheid tussen de verschillende overleggen 'Het Jonge Kind' en hun onderlinge relatie. Ook wordt gerapporteerd dat er niet altijd continuïteit in de deelname van alle partners is. Daarnaast valt het de partners op dat elk overleg gebaat is bij een duidelijke agenda en helderheid over verwachte opbrengst. Sommige partners constateren is dat het animo voor deelname terug loopt. Dat is jammer, want daardoor zou de brede impuls voor vve kunnen verzanden.

Hoe vindt verantwoording plaats over de gerealiseerde kwaliteit en resultaten?

De partners geven aan dat de gemeente verantwoordingsvragen stelt over de ontwikkelde kwaliteit en de effecten daarvan op de voor- en vroegschoolse educatie. Er wordt echter niet op toegezien dat alle gevraagde informatie binnenkomt. Ook is niet altijd duidelijk wat er met de geleverde informatie gebeurt: in hoeverre vinden er analyses plaats en geeft het aanleiding tot bijsturing van beleid of van de uitvoeringspraktijk?

Wat betreft kinderopvang vindt de verantwoording over de uitvoering van de taken aan de gemeenteraad plaats in de vorm van een jaarverslag.

Wat er qua verantwoording bij voorscholen, kinderopvang en vroegscholen plaats vindt wordt hierna beschreven.

Sturing en ondersteuning geven en verantwoording vragen horen bij elkaar

Voorscholen: wel cijfers, geen kwaliteitsinformatie

De verantwoording bestaat voor de houders van de voorscholen uit een cijfermatige verantwoording rondom het aantal (ve)-peuters dat bereikt wordt. Er wordt vooralsnog geen kwaliteitsrapportage van de houder gevraagd, bijvoorbeeld op basis van de kijkwijzer en in combinatie met de vroegschool (als er sprake is van een dergelijke situatie). Nu in het pedagogisch beleidsplan ontwikkeldoelen moeten worden opgenomen verwachten de partners dat daar een impuls voor

verantwoording vanuit zal gaan.
Uiteraard levert de GGD jaarlijks een kwaliteitsbeeld van de individuele voorschoolse locaties aan de gemeente. Tijdens het onderzoek blijkt dat sommige locaties hun gewenste ontwikkeling nog los zien van de feedback die in het GGDrapport is opgenomen.

Kinderopvang: analyses op rode/oranje risicoprofielen

Opvallend is dat relatief veel ouders kinderopvang een rood of oranje risicoprofiel hebben. In 2016 had een kwart van de ouders een dergelijk profiel, in 2017 is dit gestegen tot een derde. Zowel de gemeente als de GGD weten niet waardoor dit aantal locaties met een relatief hoog risico wordt veroorzaakt. Dit geldt ook voor de forse toename er van. Het lijkt zinvol om daar onderzoek naar te doen en zo zicht te krijgen op de oorzaken. Dat geeft de gemeente meer mogelijkheden om op te sturen en de trend om te buigen naar meer locaties met minder risico's. De aanpak die GGD en gemeente Almere sinds vorig jaar hanteren ten aanzien van de zorgenlocaties kan hieraan wellicht ook aan bijdragen (zie hieronder onder het kopje Samenwerking).

Vroegscholen: toetsresultaten als basis voor kwaliteitsgesprek

Ook voor de vroegscholen is er afgesproken een cijfermatige verantwoording te leveren, maar dan op toetsresultaten. Ook bevatten de rapportages gegevens over aantal leerlingen, gebruikte gegevens en dergelijke. De gemeente zou graag zien dat de toetsresultaten een instrument zijn om de noties over kwaliteit van de groepen 1 en 2 op de vroegschool te expliciteren. Zover is het nog niet. We constateerden tijdens het onderzoek ook dat niet in alle gevallen gegevens systematisch en jaarlijks zijn aangeleverd. De betrokkenen geven aan daarop geen reactie van de gemeente te hebben ontvangen.

Een van de gesprekspartners geeft aan dat verantwoording niet alleen afhankelijk moet zijn van de externe vraag van de gemeente. Ook binnen de eigen kring in het management gesprek met de betreffende directies kan het meer aandacht krijgen.

De vraag is of de huidige verantwoordingssystematiek van de partners aan de gemeente scherp genoeg is en inhoudelijk bijdraagt aan de kwaliteit van vve. Ook kan de gemeente zich afvragen of de balans tussen 'pressure and support' goed genoeg is met het oog op de beleidsuitvoering in de praktijk door kinderopvangorganisaties en schoolbesturen. Voor deze laatstgenoemden geldt uiteraard ook dat zij hun eigen verantwoordelijkheid hebben om vast te stellen wat zij bijdragen aan de vve-opdracht die zij uitvoeren.

Samenwerking

Hoe werken de partijen in de gemeente samen aan kwaliteit en kwaliteitsverbetering?

In Almere wordt er samengewerkt in een bestuurlijke overlegstructuur, die niet beperkt is tot de directe partners houders en schoolbesturen. Deze krijgt op wijkniveau een extra dimensie door de samenwerking met de jeugdgezondheidszorg. Wat nog beter kan is dat de samenwerking gericht wordt op vooraf gezamenlijk overeengekomen opbrengsten.

Naast een bestuurlijke overlegstructuur ook wijkoverleg

De schoolbesturen in Almere vormen samen met de kerngroep Jeugd (sturing op integraal jeugdbeleid) de coördinatiestructuur voor vve op gemeentelijk niveau. Vier keer per jaar overlegt de wethouder met vertegenwoordigers van onderwijs en kinderopvang. De stuurgroep Het Jonge Kind agendeert periodiek vve thema's in het gemeentelijke overleg.

Sinds 2015 is er een extra 'jonge kind'-schakel toegevoegd aan de wijkoverleggen passend onderwijs, die al enige tijd functioneerden. Een stedelijk coördinator is verantwoordelijk voor de implementatie van het jonge kind beleid in de wijken. De voortgang en de beleidsontwikkeling rondom de wijkoverleggen worden besproken in het Management overleg Passend Onderwijs.

Veel zaken in de samenwerking worden positief gewaardeerd....

De partners noemen de wijkoverleggen unaniem als een sterke voorziening naast de voor- en vroegschoolse educatie. De professionaliteit op het gebied van het jonge kind in een complexe gezinssituatie wordt daarin gebundeld. De voorscholen en de vroegscholen ervaren de meerwaarde daarvan bij werkproblemen.

Ook zeer positief zijn de partners over de samenwerking met de jeugdgezondheidszorg (JGZ) in de wijken. Oplossingsgericht, snel en nabij handelen wordt door de partners hoog gewaardeerd. De samenwerking komt ook tot uiting waar voor- en vroegscholen elkaar gevonden hebben, hetzij in de organisatie van een IKC hetzij als partners in een gebouw. Het face-to-face contact rondom jonge kinderen en hun ouders helpt om continuïteit te realiseren. Dat is belangrijk waar het gaat om het voortdurend stimuleren van de ontwikkeling van deze kinderen.

De samenwerking van de partners in de kinderopvang met de GGD ontwikkelt zich ook. De werkwijze van de GGD en de gemeenten 'Streng aan de poort', die sinds 2017 wordt gehanteerd, heeft als effect dat kinderopvang organisaties zich meer bewust worden wat het vak met zich mee brengt. Dit principe wordt vanaf 2017 ook toegepast bij de instapinspecties voor potentiële

voorschoolse educatie aanbieders, waar de gemeente de GGD opdracht toe geeft.

GGD en gemeenten hebben sinds vorig jaar een aanpak ontwikkeld voor zogenaamde zorgenlocaties. Dit zijn locaties waar bijvoorbeeld geen naleefgedrag wordt gezien of die al drie keer achter elkaar een rood risicoprofiel hebben gekregen. De inzet is intensiever dan bij een gewoon handhavingstraject. Er worden gesprekken gehouden tussen GGD, gemeente en houder en er worden aparte afspraken gemaakt ter verbetering. De bedoeling is dat door het individuele gesprek de houder zich meer bewust wordt van de noodzaak te verbeteren.

.....maar er kunnen in de samenwerking ook nog dingen beter

Na de versnelde invoering van de harmonisatie is naar de mening van alle partners de jarenlang zorgvuldig opgebouwde expertise van De Schoor weggevallen. De HBO coaches zijn weliswaar toegevoegd aan de nieuwe aanbieders, maar de voedingsbodem is veranderd. Dat betekent dat de teams van pedagogisch medewerkers die nu voorschoolse educatie aanbieden een nieuw werkgebied betreden en nog heel veel moeten leren over specifieke voorschool kwaliteit. De druk wordt overigens zowel aan de zijde van de nieuwe aanbieders of partners als de zijde van de professionals van voorheen De Schoor gemeld.

Sommige partners constateren dat sowieso de kwaliteit van de voorscholen door de gekozen manier van harmonisatie onder druk is komen te staan. Daarmee zijn deze voorscholen ook een mindere partner in de samenwerking en loopt de verworven kwaliteit bij bijvoorbeeld van oudsher vaste combinaties op de doorgaande lijn of ouderbeleid achteruit.

Niet door alle schoolbesturen wordt de noodzaak tot samenwerking met voorscholen gevoeld. Hoewel de gemeente een brede definitie van doelgroeppeuters én kleuters hanteert ziet niet elk schoolbestuur de noodzaak om specifiek voor doelgroepen schoolbeleid te maken. Kwalitatief goed onderwijs, met extra investeringen in de onderbouw zou net zo'n effect kunnen hebben.

De partners brengen naar voren dat de samenwerking door de besturen nu teveel op het bordje van de schoolleiding wordt gelegd. Het zou beter zijn voor de kwaliteit van vve dat de bestuurders daar op aangesproken worden en zich daar zichtbaar aan verbinden. De partners veronderstellen dat samenwerkende schoolbesturen een krachtiger impuls kunnen geven aan beleid en aan realisatie van vve-doelen.

Er is op veel scholen in Almere een nijpend lerarentekort. Continuïteit is een erg belangrijk gegeven als samenwerking op kwaliteit op de agenda staat. Er is in de huidige omstandigheden veel verloop bij

personeel, zowel bij uitvoerende medewerkers als ook locatiemanagers en schoolleiders. Dat komt de samenwerking niet ten goede.

De samenwerking tussen de GGD en de gemeente verloopt in het algemeen goed. Soms blijft een aanvraag te lang liggen bij de gemeente of bij de GGD. Dit wordt altijd besproken tussen de partijen.

Terugkijkend geeft de GGD nog aan dat zij vanuit haar expertise betrokken had willen zijn bij de selectie van houders die subsidie krijgen voor voorschoolse educatie. Deze mogelijkheid binnen de samenwerking wordt overigens nu wel benut, zoals bij de Instapinspecties.

In de samenwerking liggen kansen voor verbetering

We zien dat de samenwerking binnen de gemeente formeel vastgelegd is in gezamenlijke overleggen op bestuurlijk en uitvoerend niveau. We zien ook dat er inhoudelijk stevige kaders liggen voor beleid, kwaliteit en subsidievoorwaarden.

De partners stellen dat de samenwerking om verschillende redenen verbeterd kan worden. De belangrijkste suggesties voor aanpassing of verbetering die wij in de gesprekken met de partners optekenden zijn hier opgenomen.

- Overleggen tussen partners zouden om kwaliteitsdoelen tot stand te brengen een meer opbrengstgericht karakter moeten hebben.
- De gemeente zou in het belang van continuïteit voor de ontwikkeling van jonge kinderen naast de houders ook de schoolbesturen kunnen stimuleren tot specifiek beleid voor jonge kinderen met achterstanden.
- Doordat de samenstelling van meerdere voor- en vroegschool teams door de harmonisatie noodgedwongen veranderd is, lijkt het realistisch om de verwachtingen over de gezamenlijke kwaliteit van de vve-locaties in Almere bij te stellen en verder na te denken over de behoefte aan scholing, training en coaching.
- Er is een gedeelde behoefte bij vrijwel alle gesprekspartners om afspraken over sturing en verantwoording over kwaliteit en resultaten na te komen. Dit vereist scherpere in de aansturing en grondige evaluaties van kwaliteit en resultaten. Dat gaat zowel de gemeente niveau, als de houders en schoolbesturen aan.

Tot slot

Het onderwijsachterstanden budget van de gemeente Almere en de budgetten van de schoolbesturen gaan vanaf 2019 fors omhoog. Het lijkt voor de hand te liggen dat de gemeente en samenwerkingspartners op korte termijn overleg hebben wat gezamenlijke doelen zijn en hoe en waaraan de gelden besteed gaan

worden. De verantwoording van de bestedingen verdient daarbij ook aandacht.

De aandacht voor het welzijn van het jonge kind staat in de gemeente Almere hoog op de agenda. Alle samenwerkingspartners willen dit zo houden. De weg voor verdere verbetering ligt open.

5 . Reactie van de gemeente

Hieronder geeft het college van b&w een reactie op de uitkomsten van het onderzoek. De gemeente aan hoe ze hier samen met de partners mee aan de slag gaat.

'In Almere heeft het Jonge Kind al geruime tijd een stevige plek in het stedelijk beleid, omdat we weten dat de jongste jaren van een kind cruciaal zijn als het gaat om zijn of haar ontwikkeling. Het onderzoek schetst een beeld waar we met recht trots op kunnen zijn; er zijn ruim voldoende VVE-plekken voorhanden en op alle plekken is de kwaliteit van voldoende aard. Daarnaast is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in allerlei instrumenten, structuren en begeleiding voor pedagogisch medewerkers en leidinggevenden van vve-locaties; partners spreken hier hun waardering voor uit. Ook is er de afgelopen jaren bewust voor gekozen een bredere focus aan te brengen dan enkel de VVE-doelgroepkinderen en het VVE-aanbod. Vanuit een preventieoogpunt leggen we een koppeling met het bredere jeugddomein, door bijvoorbeeld te investeren in goede contacten tussen Jeugdgezondheidszorg, zorgaanbieders en voorscholen. Ook hiervoor spreken partners hun waardering uit.

Tegelijkertijd biedt het onderzoek waardevolle aanknopingspunten om de ingezette koers op punten aan te scherpen. Op het niveau van de werkvloer wijst het onderzoek op concrete punten waarop het handelen van pedagogische medewerkers nog verbeterd kan worden. Verder wordt zichtbaar dat de kwaliteit op locaties nog steviger verankerd kan worden; de interne kwaliteitszorg kan op veel plekken nog beter. We gaan onderzoeken hoe we deze punten kunnen vertalen naar begeleiding voor locaties.

De aandachtspunten die partners noemen ten aanzien van het sturen op kwaliteit nemen we ter harte. Als gemeente zullen we onze rol pakken om met partners tot afspraken te komen die voor zowel partners als de gemeente tot tevredenheid stemmen. Daarbij gaat om de kwaliteit van het primaire proces op locaties, maar ook om de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse samenwerkingsrelaties. Daarnaast willen we het gesprek laten gaan over samenwerking in de beleidsontwikkeling en de huidige structuren tegen het licht houden.

Maar bovenal is het belangrijk samen vanuit een gedeelde visie en commitment te blijven werken aan de ontwikkeling van het Jonge Kind. Dat vraagt om blijvend gezamenlijk optrekken en blijvend samen vooruit kijken. Te meer omdat er een nieuwe beleidsperiode Onderwijsachterstandenbeleid aanbreekt, deze vraagt om een heldere ambities en goede afspraken. Als gemeente nemen we graag het voortouw de stedelijke ambities uit te werken in realistische doelstellingen en afspraken voor de komende jaren.

Tot slot willen we een toelichting geven op het relatief hoge

percentage (7%) kinderdagverblijven dat in 2017 als onvoldoende is beoordeeld. Analyse wijst uit dat dit houders zijn die hooguit twee locaties bezitten. Binnen Almere zijn 77 houders kinderdagopvang actief, waarvan 67 één of hooguit twee locaties bezitten. Gebleken is dat houders met hooguit twee locaties vaak voldoende presteren als het gaat om pedagogische aspecten in de praktijk, maar meer moeite hebben met de implementatie van nieuwe wetgeving. Het grote deel van de overtredingen bevindt zich dan ook in de beschrijvingen van alle verplichte documenten; zoals pedagogisch beleidsplan en het veiligheids- en gezondheidsbeleid. Met de houders die achterblijven en moeite hebben om de eigen kwaliteit te verbeteren, zijn en worden verbeterafspraken gemaakt, om zodoende het kwaliteitsniveau te verbeteren.'

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

